

A TENGERPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Riva Szápáry, Adria-palota.

Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:

Félsz evre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónap . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos postt sorja 30 fillér.

A kormányzó nem mond le.

Fiume, okt. 15.

Ma a kora délutáni órákban távirat és telefon útján az a szenzációs hír érkezett ide a fővárosból, hogy a «Budapesti Napló» ma délben megjelent számának h ir ad á sa szerint *Nákó Sándor gróf fiumei kormányzó, megunva a horvátok áskálódásait, beadja lemondását.*

Ez a hír itt természetesen óriási fel-tűnést keltett, de már eleve *irányzatos koholmány*nak tartotta mindenki.

Wickenburg István gróf miniszteri tanácsos, ezidősz erinti kormányzóhelyettes és *Ormay* József, a kormányzó magán-titkára nyomban *teljesen alaptalannak nyilvánították* a hirt. *Ormay* hozzátette, hogy táviratban értesítette az elterjedt hírről *Nákó* Sándor gróft, aki jelenleg édesanyja látogatására *Wilshofen*ban, Bajorországban időzik.

A fővárosban a kormány egyik fél-hivatalos könyomatosa, a „Budapesti Tudósító” még a délután folyamán *meg-cáfolta a lemondás hírét.*

Mint budapesti tudósítónk este tele-fonon jelenti, *Nákó* Sándor gróf kor-mányzó a következő táviratot küldte a félhivatalos „Magyar Távirati Irodá”-nak:

Wilshofen (Bajorország), okt. 15.

E pillanatban arról értesülök, hogy a lapok lemondással foglalkoznak. *A dolog előttem teljesen érthetetlen. Kérem azonnali demontálását.*

Nákó Sándor gróf.

A «Távirati Iroda» értesülése szerint a kormányzó holnap már Budapestre érkezik.

LEGUJABB.

— Táviratok és telefon-hírek. —

A képviselőház szerdán ülést tart.

Budapest, október 15. A képviselő-házat *szerdára* váratlanul ülésre hívták össze, mert a legutóbb benyújtott törvényjavaslatok nagyrészt a bizottságok már letárgyalták és be akarják nyújtani a Házban, hogy az a pénteki ülésen megkezdhesse tárgyalásait. Legelsősorban az *iparfejlesztésről* szóló törvényjavaslatot fogja tárgyalni a képviselőház.

Justh és Rakovszky kitüntetésé.

Budapest, okt. 15. Politikai körökben elterjedt hírek szerint *Justh* Gyulát, a képviselőház elnökét és *Rakovszky* István alelnököt a király a legközelebbi napokban, még a delegációk összeülése előtt, a *titkos tanácsosi méltósággal* fogja kitüntetni.

Uj főispán.

Budapest, október 15. A hivatalos lap holnapi száma közli, hogy a király *Pogány* Károlyt, *Krassó-Szörény* vármegye főispánját a *Lipót-rend* lovagkeresztjével való kitüntetés mellett állásától fölmen-tette és helyébe *Fialka* Károly alispánt nevezte ki.

Holttest a vasut mentén.

Grács, okt. 15. A város közelében a vasut mentén holtan találták *Schmidegg* András zágrábi törvényszéki tanácsost, aki egy *Grács* melletti szanatóriumban kezelte magát. Azt hiszik, hogy ideg-rohamában öngyilkossá lett.

Eltűnt bőrkereskedő.

Sopron, okt. 15. *Bischitz* Sándor bőrkereskedő ma 200,000 korona passzi-vák hátraahagyásával eltűnt a városból.

Akaratlan testvérgyilkosság.

Temesvár, október 15. *Csikolván* István földesgazda az éjjel betévedt *Mik-lós* nevű bátyja portájára. Bátyja azt hi-vén, hogy tolvaj garázdálkodik az udva-ron, botot ragadott és *öcsét agyonütötte.* Szörnyű tettét látva, önként jelentkezett a csendőrségnél.

Agyonszurt tisztartó.

Temesvár, okt. 15. *San Marco* her-czegnö uradalmán egy *Kaletni* nevű gazdasági cseléd bosszúból agyonszurta *Josipovics* Ferencz tisztartót.

Memorandum a szabadhajózás ügyében.

Fiume, okt. 15.

A szabadhajózást üzö fiumei hajótulajdo-nosok — mint annak idején jelentettük — a napokban itt értekezletet tartottak, hogy meg-vitassák a szabadhajózás segélyezéséről szóló törvényjavaslatot. A hajótulajdonosok, akik a javaslat több rendelkezését hátrányosnak tartják a szabadhajózás érdekeire, kifogásaikat terjedelmes memorandumban foglalták össze, amelyet eljuttattak az illetékes helyekre.

A memorandumot a következő czégek ir-ták alá: a Magyar-horvát szabadhajózási rész-vénytársaság; Az «Oriente» magyar tengerhajózási részvénytársaság, a *Copaitich* S. és tsa féle szabadhajózási társaság, a *Sodich* G. A. féle «Kostrena» gőzös szövetkezet és az «In-deficienter» nevű gőzös tulajdonosai, mint szövetkezet.

A képviselőház tagjaihoz intézett köriratot csaknem szószertint itt reprodukáljuk:

A javaslat kifogásolt rendelkezései.

A memorandum szerint a szabadhajózás-ról szóló törvényjavaslat nem fog megfelelni a kitűzött közgazdasági czélnak, mert a törvény-

javaslatban foglalt követelmények nincsenek összhangban a magyar kereskedelmi tengerészet mai tényleges állapotával.

A hazai hajótulajdonosok a *Budapest*en július 18. és 19-én tartott értekezleten világosan kifejtették azokat az indokokat, amelyek miatt e törvényjavaslat főbb pontjainak módosítását kívánták és augusztusban a kereskedelmi minisztériumhoz intézett emlékiratukban érveiket megfontolás végett a kormánynak újra előadták, mindazonáltal a törvényjavaslat nemcsak hogy nem módosítottat a kívánt értelem-ben, de sőt lényegesebb és legnagyobb horderejű pontjaiban még rosszabbított is.

A törvényjavaslat 5. szakasza, mely a hajóbeszerzési hozzájárulás czimén nyújtandó segély kifizetését azon feltételhez köti, hogy *Fiume* kikötőjét érinteni kell és hogy egy bizonyos mennyiségű rakományt *Fiume*ba hozni vagy *Fiume*ből elvinni kell, ama kény-szerhelyzetbe hajtja a hajótulajdonost, hogy hazai kikötőbe idejekorán leendő érkezhetés czéljából, vagyis hogy igényét a jelzett díjra el ne ne veszítse, — vagy le kell mondania az igazi szabad hajózásról, mely mellett a hajók utjaikat nem egy megszabott és előre megállapított menetrend szerint végzik, hanem a megfelelőbb szállítási díj szerint, vagy pedig le kell mondania az állami segélyről, hogy megtarthassa szerény hajórajának azt a mozgási szabadságot, mely a legelőnyösebb szállítási díj felhajtásá czéljából hajóinak okvetetlenül szükséges.

Ha a hajótulajdonosnak rakományt *Fiume*ba vagy onnan el mindenképen azon feltétel mellett kell szállítania, hogy:

1. a behozott áru a hazai termékeknek versenyt ne támaszson (9. szakasz),

2. hogy a szállítást oly vonalakon nem szabad végezni, melyeken valamely segélyezett társulat rendes járatokat tart fenn (11. szakasz),

3. hogy végül e szállításoknak mennyiség tekintetében a hajó hordképességének legalább egy harmadrészt el kell érniök és a hazai közgazdaság érdekében fekvőknek kell lenniök (11. szakasz):

ez annyi, mint ezeket a szállításokat lehetetlenné tenni s így mind a kétféle díj vagy segély kifizetésbe helyezése — mivelhogy el nem érhetők — reánk nézve annyit jelent, mintha egy darabot igényenek nekünk a hold-ból, melyet azonban — sajnos — csak a kut-ban látunk.

Mindezen megszorításokhoz hozzá kell adnunk még azt a főfontosságút, mely a 30. szakaszban foglaltatik s a mely a miniszter döntésétől teszi függővé, hogy a be- vagy ki-felé végzett rakományszállítás a hazai közgazdaság érdekében végzett hasznos munkának tekintendő-e vagy sem és hogy ehhez képest a hajótulajdonosnak van-e igénye a díjra, vagy sem.

A memorandum fölveti ezután azt a kér-dést, miért vették csupán a szabadhajózás ellenőrzés alá a szállított áruk minősége tekintetében, míg ezzel szemben a rendes hajó-járatok, melyek állandó szubvenziót élveznek és a hazai kikötőt sűrűn látogatják, e tekintetben semmiféle ellenőrzés alatt nem állanak és olyan árukat szállítanak, amelyek esetleg a hazai termékeknek versenyt támasztanak.

Aztán így folytatja:

A hazai hajótulajdonosok még azon szak-értekezlet folyamán, mely ez ügyben *Buda-pest*en a ministeriumban tartott, kérdést in-

tézték a nagyméltóságú minisztériumhoz az iránt, hogy

1. melyek azon behozatali árucikkék, melyek 10 egymást követő éven át a hazai termékeknek sohasem fognak versenyt támaszthatni;

2. hogy a szabadhajózással foglalkozó hajótulajdonos mely kikötőkből és kikötőkbe szerezhetné meg az előirt mennyiségű rakományt, amidőn Nyugat-Európa az „Adria”-val kötött szerződés által, Észak-Amerika, Brazília és La-Plata a már megkötött és a megkötéshez közel álló szerződések által van elzárva, sőt Kelet-Európa, az Indiák, Kína és Japán is?

A nagyméltóságú miniszterium e kérdésekre érdemlegesen nem volt képes felelni s nem felel rájuk az új törvényjavaslat sem.

A hazai hajótulajdonosok a július 18. és 19-iki értekezleten azt is kérték s el is fogadtatták, hogy a 27. szakasz 1. pontja módosítottassék, oly értelemben, hogy a hajótulajdonosnak szabadon eladni hajóját, ha ez a négy éves kort már elérte, de azon kötelezettség mellett, hogy azt egy éven belül új hajóval pótolja.

A hajótulajdonosok részéről e módosítás mellett oly érvek hoztak fel, melyeknél világosabbak, meggyőzőbbek már nem is létezhetnek; hisz az a tengerészet, mely hajóanyagát megújítja oly módon, hogy a régi hajóin tud ad és helyükbe újat szerez, minden körülmények között alkalmasabb lesz a kívánt szolgálatok teljesítésére, mint az, mely folyton csak öregedik.

A hajótulajdonosok figyelmessé tették a kormányt arra, hogy az állam érdekében van, ha tengerészete modern hajókból áll s mégis, mindezen érvek dacára, melyeket az értekezlet meggyőzőknek talált, a 27. szakasz 1. pontja változatlanul fenntartott, megülve maradván továbbra is a hajótulajdonosnak az, hogy hajóját, bármely kora legyen is az, eladhassa.

A 27. szakasz 3—7. pontjaiban foglalt s a 29. szakaszban említett büntetendő határozmányokkal összefüggésbe hozott rendelkezésekkel szemben ismételt megjegyezték a hajótulajdonosok, hogy a 3—7. pontokban említett és csekély jelentőségű kihágásokra kiszabott bírságok és a mindennemű segélydíj megvonásával való fenyegetés, igazságtalan ítéletekkel szemben nem nyújthatják a biztonság ama garanciáját, melynek mindig a törvény talpkövének kell maradnia, mert ha a minisztériumnak hatalmában áll megfellebbezhetetlenül ítélkezni, akkor legalább világosan meg kell határozni azon eseteket, melyekben az érdekelt fel elítélhető, hogy ily módon a helytelen értelmezés és ítélkezés elkerülhető legyen.

A törvénytervező nagy gondot fordított arra, hogy a hajótulajdonosok köteleseit tisztán állapítsa meg, megadván egyúttal a minisztériumnak a feltétlen hatalmat az elbírálásra, az ellenőrzésre s a megfellebbezhetetlen ítélethozatalra; de arról megfellebbezett, hogy viszonzásul a nemzeti hajótulajdonosnak is, ki mindeme kötelezettséget magára vállalja, szigorubbán meghatározott jogokkal kell bírnia, nem pedig csupán ígéreteket kapnia, amelyek ha nem váltanak be, őt a támogatással ellenkező eredményű szomorú helyzetbe juttatják, azaz abba, hogy vagy felszámolnia, vagy buknia kell.

Az utolsó meglepetés, mely az új törvényjavaslatban a hajótulajdonosoknak fenntartott, a 18. szakaszban tárgyalt hitel korlátozása volt.

Ilyféle korlátozást sem az eredeti törvénytervezet nem tartalmazott, mely megvitatás végett az értekezlet elé terjesztett, valamint az értekezleti vita folyamán sem állapított meg a hitelkorlátozás szükséges volta; mindazonáltal, ha az állami háztartás és az évenkénti költségelirányzatok igenleges (positív) eredményének érdekében ily korlátozás szükségesnek mutatkozik, ez ellen a hazai hajótulajdonosok, mint lényegében jogosult elv ellen nem kelhetnek ki; megjegyzi azonban, hogy miután a hitel korlátoztatik, korlátozni kell a hi-

tel felhasználás módját is, olyképp, hogy az előirányzott összeg a törvény által célba vett és egyenkint felsorolt szükségleteket pontosan fedezze is és hogy az előirányzott hitelen belül minden magyar állampolgárnak egyenlő joga legyen a segélydíjakra, melyekért munkájával versenyre kel.

Ezen alapelvekkel ellentétben, a 10. szakasz, miután előbb már meghatározta, hogy az európai vizeken (a. pont), továbbá a hazai és Európán kívüli kikötők közt (b. pont), végzett utakért milyen magas mérfölddíj jár, az utolsó bekezdésben hatalmat ad a kereskedelmi miniszternek arra, hogy a mérfölddíjak legmagasabbikat annak kétszereséig, vagyis husz fillérig emelhesse, de olyan utak után, melyek minémiségét, irányát földrajzilag semmiképp sem jelöli meg, következésképpen ezen részletesen meg nem jelölt utak évi segélydíjösszege olyan lehet, hogy előre megközelítőleg sem ismerhető.

A 13. szakasz továbbá arra is felhatalmazza a kereskedelmi minisztert, hogy egy iskolahajó építésére és üzemére e korlátolt hitelből egy meghatározatlan, tehát tetszése szerinti összeget vehessen el; a 26. szakasz pedig arra, hogy elsőbbségi jogot biztosíthasson a hajóépítési hozzájárulási díjak tekintetében azon hajók javára, melyek hazai hajógyárakban épültek, azor egyéb hajókkal szemben, melyeket a hajóhajózási időbeli sorrendje szerint elsőbbség illetne meg.

Már most, ha 5 évre évi 1,500,000 koronában megállapított korlátolt hitelből, melyet tullepni az 5 év letelte után sem szabad külön törvényhozási rendelkezés nélkül, évenként le kell vonni:

a) a 20 filléres tetemes mérfölddíjat az ismeretlen távolságokra és ismeretlen számban végzett utak után,

b) az iskolahajó építésére és üzeméhez szükséges összeget, mely szintén ismeretlen,

c) azt a hasonlóképpen ismeretlen s esetleg jelentékeny összeget, mely hajóépítési hozzájárulási díjak címén a miniszter részéről előjegyzésbe vétetik és e célra lekötve tartatik, hogy azután ugyanezen célra folyósítható is legyen, —

vajjon mennyire rughat majd a szabadhajózási segélydíjaira fordítható hitelek maradványa és vajjon a hajótulajdonos, akinek szintén pontos kiadási és bevételi előirányzatot kell készítenie, honnan, miképp szerez magának biztonságot az iránt, hogy — a törvény által előirt követelményeknek mindenben megfelelően s meghozván minden áldozatot arra, hogy a kilitásba helyezett segélydíjakat megkaphassa — ezek neki csakugyan ki is lesznek fizethetők és hogy — eltekintve a kereskedelmi, közgazdasági természetű minden egyéb megszorítástól — utóljára nem áll-e be még az az eset is, hogy a kiérdemelt segélydíjakat nem fizetik ki neki, mert nincs rá hitel.

Az új törvényjavaslat — áldozatot hozni szándékozva az egymástól nagyon is eltérő irányelveknek — összetéveszti azt az ipari munkát, melyet a tengerészet mint ilyen végez, a kereskedelmi tevékenységgel; összetéveszti továbbá a kereskedelmi munkát azzal, melyet hazai közgazdaságnak nevez, mintha valamely behozatal vagy kivitel a hazai közgazdaság érdekeivel egyáltalán ellentétben állhatna, megfellebbezve arról, hogy a kereskedelem és különösen a behozott és kivitt áruk forgalma az általános közgazdasági szükségletekkel szoros kapcsolatban és állandó összhangban áll.

A hajótulajdonosok kívánságai.

Azt kívánni, hogy valamely behozatal, mely a behozót segélydíjra jogosulttá tenni van hivatva, senkit elégedetlenné ne tegyen és senkinek ne támaszson versenyt, éppen annyi, mint kívánni a lehetetlent; miért is a hazai hajótulajdonosok — a tartozó megkülönböztetések figyelembe vétele mellett — ismételt kérték és — a minden törvény alapelvű megkövetelt igazságosság után törekedve — még ma is azt kívánják, hogy a szóban levő segélydíjak az új törvényjavaslatban foglalt megszorítások alól mentessenek fel, azaz:

1. hajóépítési hozzájárulási díjban része-

sülhessenek szabadon a szabadhajózással foglalkozó összes hazai hajók, anélkül, hogy kötelesek volnának évenként valamely hazai kikötőt érinteni, vagy oda, avagy onnan rakományt szállítani, hogy e tekintetben ugyanazt a támogatást élvezhessék, melyet az osztrák hajók élveznek s amelyben az 1893: XXII. törvény-cikk alapján eddig a magyar hajók is részesültek;

2. hogy a mérföld-díj, mely valamennyi utra nézve egyetlen egy fokozatban és pedig 10 fillérben volna megszabandó (nem pedig 3 fokozatban, azaz 5, 10 és 20 fillérben, mint az új törvényjavaslat teszi), teljes rakomány után is és akkor is megadassék, ha az ut az államilag segélyezett hajózási vonalakkal egyenközü volt is, minthogy olyan versenyről, mely ilyenemű hajózási vonalakkal szemben támasztható volna, még csak beszélni sem lehet, mivel ezen kötött menetrenddel bíró, tehát több kikötőt érinteni köteles hajó teljes rakományával ugy sem indulhat el; — ezt azért, mert különben folytatódni fog az, hogy ezen szállításokat, mint jelenleg is, külföldi lobogóju és pedig osztrák hajók fogják végezni, melyek Fiumében be- és kirakva terhük nagyobb részét, megkapják a segélydíjat Ausztriában és a hazai hajónak ily módon lehetetlenné teszik, hogy a hazai kikötőt felkeresse;

3. hogy a költségelirányzati korlátolt hitel összege oly többlettel legyen mindig megszabva, hogy benne mindenkor tevézetet találjanak azon hajók segélydíjai is, melyekkel a magyar kereskedelmi tengerészet esetleg szaporodnék és hogy a kifizetendő segélydíjak nemek szerint taxative soroltassanak fel, olyképp, hogy a hajótulajdonos mindig tudhassa, mennyi az esetleges hitelmaradvány, hogy így elő ne fordulhasson az az eset, hogy végzett olyan utakat is, melyekért segélydíjat nem kaphat, mert hiányzik rá a fedezet;

4. hogy végül a segélydíjra való jogosultság a törvényben világosan szövegeztessék és állapíttassék meg, s hogy ez az igényjogosultság ne függjön attól, hogy az illető törvénytörvényszakasz ki miképpen értelmezi, mivel ezen értelmezés — az eset természetéhez képest — különbözőképpen eshetik ki s módot nyújthat olyan elutasításra is, mely már a törvény alap- elvénél fogva sem volna igazolható.

Abban az esetben, ha oportunitási okokból, melyeket a hajótulajdonosok nem ismerhetnek, az új törvényjavaslat a kívánt értelemben nem volna módosítható, a kereskedelmi tengerészet érdekeire való tekintetből üdvös lenne a szóban forgó törvényjavaslat tárgyalását máskorra hagyni s e helyett az 1893. évi, már rég erejét veszített XXII. törvény-cikknek érvényét évről-évre meghosszabbítani, a mely törvény-cikk, bár hatalytalannak állították, meglevő tengerészetünk fejlődését az államra nézve sokkal kevésbé súlyos áldozatok mellett képes volna előmozdítani.

A hazai hajótulajdonosoknak az új törvényjavaslatbeli jótéteményekről való ezen lemondása és az az előny, melyet a már rég erejét veszített és a kormány által ki nem elégitőnek nyilvánított régi törvénynek az új törvényjavaslattal szemben adnak, legfőnyesebben bizonyítja azt, hogy az új törvényjavaslatban foglalt valamennyi nagyobb mérvű jótétemény feltétlenül illuzórius.

KÜLÖNFÉLE.

— A városi képviselőtestület ülése.

A városi képviselőtestület szerdán délután 5 órakor ülést tart, amelynek napirendjére a mult ülésről elmaradt tárgyak vannak kitűzve.

— Városi színház. Novelli Ermete ma

este Catulle Mendés híres történelmi drámájában, «Scarron»-ban játszotta el a czimszerepet. A közönség, mely a rossz esős időben csak félig töltötte meg a színházat, felvonásról-felvonásra fokozódó lázas érdeklődéssel kísérte Novelli mesteri alakítását, ki különösen a szegény, testileg s lelkileg szenvedő Scarron betegségének kitöréseiben mutatta ki óriási alakító művészetét. A közönség minden felvonás

végén zajos tapsokkal jutalmazta a zseniális művész játékát. Mellette említést érdemel még *Serra A.* kisasszony *Francesca* szerepében és *Giannini Olga*, ki *Ninon de Lenclos-t* játszotta. Meglepően szépek minden előadásnál a díszletek.

Holnap *Liberati Franco*-nak az orosz népeletről vett *«Povera Gente»* («Szegény emberek») című drámája kerül színre.

— Koszoru Rákóczi koporsójára.

A fumei állami felső kereskedelmi iskola «Széchenyi Önképzőkör»-ből az az eszme indult ki, hogy *Rákóczi Ferencz* koporsójára az intézet ifjusága koszorút küldjön. Azonban, hogy a koszoru ne csak a város tanulóifjusága egy részének, hanem az egész, mindkét nembeli tanulóifjuságnak hódolatát fejezze ki a hazatérő dicső fejedelem iránt, elhatározta, hogy összeköttetésbe lép a gimnázium ifjuságával és egyszersmind adakozásra fogja felszólítani a többi tanintézet növendékeit is. A koszoru örökzöld babérból lenne kötve, rajta egy nemzetiszínű és egy a város színeit viselő szalag, az előbbin «II. Rákóczi Ferencznek», az utóbbin «Fiume tanulóifjusága» felirat.

— A központi halászlé bizottság ülése.

A központi halászlé bizottság ma délelőtt ülést tartott *Mentsik Ferencz* dr. miniszteri tanácsos elnöklete alatt a tengerészeti hatóság épületében. Az elnök a napirend előtt bejelentette, hogy a kormányzó, mint a tengerészeti hatóság elnöke, kinevezte a bizottság tagjai sorába *Zmajics Vincze* báró szusáki kerületi főnököt, *Czihlár Szebold* zenggi kereskedelmi kamarai titkárát és *Vidmar Simon* chersói birtokost. Ezután a bizottság előadója jelenti, hogy a távollévő *Fest* bizottsági tag fenntartja magának a jogot, hogy a napirend egyes pontjaira vonatkozólag írásban tehesse meg észrevételeit. *Garády Viktor* előadó felolvassa a múlt ülés határozatait. Majd áttérnek a napirend második pontjára, az egy és ugyanazon községhez tartozó parti lakosoknak a tengerpart egyes helyein való halászlé jogára vonatkozó kérdésre. Elhatározták, hogy egy bizottságot küldenek ki, amely megállapítja az egyes halászlé parti határainak hosszát s ezek alapján jogaikat. *Zmajics Vincze* báró kiegészítendőnek tartja a *Czihlár-féle* ajánlatot olyan értelemben, hogy ebbe a bizottságba a kerületi és községi előjáróság és az érdekeltek képviselői is résztvegyenek. Ezután a bizottság kimondta, hogy a hatóság által segélyképpen adott háló (módosított migavica) értékét a fél két részletben köteles megtéríteni. Igen élénk vita keletkezett a tinhalásztelepeken alkalmazott más községbeli halászléknak a kis halászlé üzési jogaira vonatkozó kérdést illetően. A bizottság elfogadta *Dárday* indítványát, hogy a tinhalászlé üző halászléknak engedjék meg a kishalászlé, a tengerészeti hatóság által megállapítandó feltételek mellett, még akkor is, ha nem is községbeli lakosok. A napirend után a bizottság *Czihlár* zenggi kamarai titkár kérésére a czirkveniczai halászlé részére építendő ház ügyét tárgyalta, kimondván, hogy elvben hozzájárul a támogatáshoz. Igen érdekes volt *Garády* Viktor bejelentése, aki bemutatta a fiatal osztrigákat, amelyek a jablánczi telepen fejlődtek. A sikeres osztrigatenyésztés *Mentsik* dr. érdeme, amiért a bizottság jegyzőkönyvi köszönetet szavazott neki. Az ülés délután 1 órakor ért véget.

— A vasutasok választmányi ülése.

A vasutasok országos szövetségének fumei kerületi választmánya vasárnap délelőtt 10

órákor ülést tartott, amelyen a választmányi tagokon kívül több mint 50 vasutas vett részt. A debreczeni társkerület átiratával kapcsolatban *Fodor Ármán* indítványára kimondták, hogy szükségesnek tartják a végleges fizetésrendezést oly módon, hogy azt visszamenőleg 1907. január 1-étől kapják meg a vasutasok. Ezután áttértek a pragmatika és fizetésrendezési tervet megvitatására. A pragmatikához sokan hozzászóltak és mindannyian fölületes, megnevelő munkának mondták a tervezetet. *Weiss Sándor* indítványára a választmány öt tagu bizottságot küldött ki a tervet megfélelő átdolgozására. A fizetésrendezési tervhez csaknem valamennyi jelenlevő hozzászólt. Az altisztek közül többen kívánatosnak mondták, hogy az új fizetésrendezéssel segéd-tisztekké léptessék elő őket és az altiszti vizsgálatot töröljék el. A természetbeni lakást a fizetési tervben igen drágának tartják és 40%-kal való leszállítását javasolják. Több kisebb jelentőségű dolog megvitatása után a gyűlés délután 4 órakor véget ért.

— Az élelmiszerkereskedők gyűlése.

A helybeli élelmiszerkereskedők tegnap délután három órakor a kereskedők és iparosok egyesületének termében gyűlést tartottak, amelyen a kereskedelmi és iparkamarának a teljes vasárnapi munkaszünet ügyében kibocsátott körlevelét tárgyalták. Hosszas élénk vita után a körlevélben foglalt kérdésekre a következő válaszokat adták: 1. Jelenleg nem járulnak hozzá a teljes vasárnapi munkaszünethez. 2. A vasárnapi zárás a helyi piac élelmiszerkereskedőire és a környék lakosságára káros következményre volna, mert az előbbieket elvesztenék a legjobb eladási alkalmat, azaz a vasárnapot és ezzel jelentékeny kárt szenvednének. A fogyasztók, akik nagyobb részt környékbeli munkások és parasztok és akik bérüket szombaton este vagy vasárnap reggel kapják ki, felhasználva egyetlen szabad napjukat, ekkor szerzik be élelmiszereiket, mindennapi szükségletüket, és ha az üzleteket zárva találják, nem tudják állítani családjukat a szükségességekkel. Ennek elkerülésére indítványozzák, hogy a zárás délelőtt 10 órakor történjen. Követelik azonban, hogy e záróra a dohányüzlettel, likőr- és kenyéreladással foglalkozó üzletekre is kötelező legyen. 3. Minden tekintetben való változás a város alközségeiben és a szomszédos Szusákon is egyenlő módon vitessék keresztül.

— Öngyilkos agg hajadon. *Martini*

Szabina, 58 éves agg hajadon, akinek édesatyja a hatvanas évek elején polgármestere volt Fiumének és aki atyja halála óta nyugdíjából él a Ciotta-utca 14. számú házában első emeleten levő lakásáról ma este 11 órakor leugrott a lépcsőházba. Hátgerinczén és tarkóján oly súlyos zúzódásokat szenvedett, hogy a városi kórházban, ahová nyomban szállították, néhány percz múlva meghalt. Már régóta idegbajos volt és azt hiszik, hogy tettét pillanatnyi idegrohamában követte el.

— Revolveres szerelmes. *De Ledera*

Ferencz, 25 éves bari-i, olaszországi illetőségű munkás már hosszabb ideje közös háztartásban élt az ugyeionnan való 27 éves *Magroni Rózával*. A legény azonban folytonos féltékenykedésével gyötörte a szemrevaló leányt. Ma délután 4 órakor a Via Lavatoio 5. száma alatt levő lakásukon a féltékeny szerelmes ismét összezdördült a leánnyal és dühében revolverrel kétszer is rálőtt. Az egyik golyó a falba furódott, a másik azonban lapoczkán érte *Magroni Rózát*. A leányt, akinek sebe egyébként nem veszedelmes, a kórházba szállították, a lövöldöző legényt pedig a rendőrség tartóztatta le.

— **Hajók forgalma.** Tegnap és ma a következő hajók érkeztek a fumei kikötőbe: A «Tebe» Lloyd-gőzös *Nasso kapitány* parancsnoksága alatt Szmirnából; a «Tisza» *Adria-gőzös Cheracci kapitány* parancsnoksága alatt Marseilléből; a «Langham» angol gőzös *Hayes kapitány* parancsnoksága alatt Cardiffból; a «Jago» angol gőzös *Steele kapitány* parancsnoksága alatt Hullból; a «P. n. nine Range» angol gőzös *Blance kapitány* parancsnoksága alatt Pensacolából; az «Apollo» Lloyd-gőzös *Dabovich kapitány* parancsnoksága alatt Triesztből. — Elindult az «Euterpe» Lloyd-gőzös *Knezevich kapitány* parancsnoksága alatt Triesztbe és a «Bari» olasz gőzös *Andriola kapitány* parancsnoksága alatt Bariba.

Az *Adria-társaság* hajóinak forgalma: *Erkezett:* «Jókai» október 13-án Buenos-Ayresbe Montevideóból; «Kálmán király» okt. 13. Antwerpenbe Fiuméből. — *Elindult:* «Andrássy» okt. 14-én Cataniából Bariba; «Árpád» okt. 14-én Bariból Cataniába; «Deák» okt. 13-án Cardiffból Messinába; «Lederer Sándor» okt. 14-én Messinából Palermóba; «Szent László» okt. 15-én Triesztből Fiuméba.

— **Arverés a zálogházban.** A városi zálogházban e hó 18-án és a következő napokon eladásra kerülnek azok a zálogtárgyak, amelyek után 1905. évi június óta nem fizettek kamatot. A tulajdonosok az arverés határidejét megelőző napig még kiválthatják zálogtárgyaikat.

— **Modern könyvkötészet.** Az 1875 óta fennálló *Kirchhoffer A. és Társa* jöhírnevű könyvkötő-cég jelentékenyen megnagyobbította vállalatát és helyiségeit az eddigi Governoutcai üzlethelyiségből a Via Alessandrina 2. száma alá (Ploech-ház) helyezte át. A teljesen modern felszereléssel bíró vállalat a fumei magyar közönségnek, cégeknek és hatóságoknak szíves figyelmébe ajánlja magát.

Főszerkesztő:
Szemerjai Kovacs Zoltán.
Felölts szerkesztő:
Murai Jenő.
Kiadótulajdonos:
«Unio» könyvnyomdai műintézet.

A közönséges csukamájolaj

oly undorító szaga és íze, oly nehezen emészthető, hogy az gyermekek és érzékeny betegek részére sokszó szóba sem hozható, de az az óriási táp- és gyógyerő, melyet a csukamájolaj bizonyítottan tartalmaz, ma már mindenkihez hozzáférhető, mert a *Scott-féle Emulsio* formájában a csukamájolaj teljesen meg van szabadítva undorító tulajdonságaitól. A *Scott-féle Emulsio* feltétlenül jó ízű, könnyen emészthető és háromszoroly hatásos, mint a közönséges csukamájolaj. A *Scott-féle Emulsio* sohasem okozza a legesekélyebb zavart sem és állandóan, szemlátomást a legkedvezőbb befolyást gyakorolja a szervezetre.

A *Scott-féle Emulsio* valódiságának jele a „hátán” nagy csukahalat vivő halász védjegye.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL „Órosi gyógyszerész”
BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 34/50.

— Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f. —
Kapható minden gyógyszerárban.

Kisasszony

olasz és francia nyelvből lecckéket ad praktikus nyelvtani és társalgási módszerrel. — **Tanfolyamok kisasszonyok részére.**
Czím: Piazza del Mercato nuovo 2. szám, III. emelet, balra.

Reggelizés előtt fél pohár Schmidthauer-féle radio-activ

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Hathatós óvszer a belső betegségek elterjedésének megállítására, úgyszintén kiváló gyógyhatású gyomor-, bél- és vérébajokban, továbbá **elkövéredés, szívelhájásodás és azzal járó fulladásnál, sárgaság, máj- és lépdegánat, cukorbetegség, aranyér, csúz- és köszvény-nél, vérbőség-nél s egyéb belső szervezeti bajokban.** — Főszétküldés a forrástulajdonos: **Schmidthauer Lajos** gyógyszerésznél **Komáromban.** Kapható minden jobb gyógyszerár és fűszerüzletben, kis üveg 30 f., nagy üveg 50 f. — Össze nem tévesztendő más fajta keserűvizekkel.

„De la Ville“
Szálloda, Kávéház és Étterem.

Az átutazó
és a helybeli magyarság
találkozó helye.

== Fényesen berendezett szobák. ==

— Külön nagy étterem. —

Kitűnő ételek és italok.

— Kőbányai és pilseni ősforrású sörkimerés. —

Számos látogatást kér

Szentgyörgyi Ferencz,
a „De la Ville“ szálló, kávéház és étterem
tulajdonosa.

Használt és új Zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányú új- és használt
zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

Első fiumei magyar szobafestő és fénymázoló.

Vállal minden e szakmába vágó
munkát a legjutányosabb árak mellett
Szigoru pontosság és kiváló szakértelem

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

Altberger Ignác

Corsia Deák 34. sz., IV. em.

Fiumei első magyar rizshántoló- és rizs-
keményítőgyár részv.-társaság

FIUME.

VÉDJEGY.

Különlegesség

fénykeményítő
táblácskákban.

A vegyi tisztaságért a gyár kezkesedik.

Előfizetések és hirdetések

„A Tengerpart“

kiadóhivatalához

Adria Palota, Riva Szápary

czimzendők.

ÉRTESÍTÉS.

November hó 1-én megnyilik a

„BONAVIA“ nagy szálló

— FIUME —

ALSÓ KLOTILD-UTCZA 4. SZ.

Teljesen újonnan berendezett 56 szoba, a legnagyobb kényelemmel.

A város középpontján.

Villamos világítás! — Mérsékelt árak:

Nagyszerű étkező helyiség, pompás udvari kerttel. — Kitűnő olasz
és német konyha. — Magyar és külföldi borok. — Elsőrendű sör.

== Pontos, gyors kiszolgálás. ==

□ Minden vonathoz és hajóhoz társaskocsi áll rendelkezésre. □

Telefonszám: 346.

Scala Ferdinánd

tulajdonos.

A Fiumei Népbank Részvény-Társaság

(FIUME, Andrassy-utca 1. sz. I. em.)

elfogad a legelőnyösebb feltételek mellett betéteket takarékkönyvekre, szám-
lára és giro-számlára;

hitelt nyújt folyó számlára és elfogadványokra;

leszámitol váltókat és kereskedelmi értékeket;

kibocsát csekkeket, utalványokat és hitelleveleket a monarchia és a külföld
minden nagyobb városába;

vesz és elad értékpapírokat, külföldi váltókat és bel- és külföldi pénznemeket;

előleget nyújt árukra és értékpapírokra;

megőrizz és kezel értéktárgyakat;

gondoskodik okmányok, értékpapírok, szelvények és kisorsolt értékek
inkasszójáról; végrehajt tőzsdei műveleteket kellő gyorsasággal;

fizetéseket eszközöl mérsékelt feltételek mellett a főbb kereskedelmi piacokon.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak részvénytársaságának

(Gyár Budapest-Kőbánya).

— fiumei főraktára. —

Iroda: Ürményi tér 6. — Jéggyár: Canale utca, Steinmann-ház. — Telefon szám 226.

Gyógyhatású DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palaczkot
tartalmazó eredeti ládában érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan
raktáron van kiviteli és márcziusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl-es hordókban és 50 fél literes palaczk-
kot tartalmazó eredeti ládában.

— Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. —

— Bárhova házhoz is történiik szállítás. —

Detail elárusító helyek:

„Unione“-üzlet Via del Pino. — F. Pavletich (volt fogyasztási szövetk. üzlet) Corso Pro-
lungato. — Schenk János „Fiumara“-kávéháza. — A „Salamon“-féle czukrászda, tulajdonos:
Bardola V. — Rod. Tscheric fűszerüzlet a Fiumarán.

Mindenkor friss csapolás

a „SORKO“-féle vendéglőben, a községi tak. pénztár épületében, Batthyányi rakodópart 10.

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.